

בהמשך המשנה (שם), אם ראה בַּשְּׁנִיָּה - פעם נוספת, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ
 57 אם ראה מחמת אונס, ויש לברר, לְמֵאֵי - לאיזה צורך בודקים אותו,
 58 אֵילִימָא - אם נאמר שהבדיקה היא רק לְקַרְבָּן, שאם ראה ראייה
 59 שניה באונס, אינה מצטרפת לשלישית לחייבו קרבן, אֲבָל לְטוּמְאָה
 60 האמורה בו (וטומאה חמורה כוב גמור) לֹא נצרכת בדיקה זו, משום
 61 שהוא טמא גם באונס, אין לומר כן, שהרי אֲכָרִי בָּאֵן - נאמר לגבי
 62 זב שראה שתי ראיות (שם טו ב) 'כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ', ומלשון זו
 63 משמע שמדובר כשברשו שלם ואין בו שינוי, וְלֹא כשראה מִחֶמֶת
 64 אֲוִנְסוֹ, שבאופן זה אינו טמא, אֶלָּא לֹא - בהכרח ובסיפא הבדיקה
 65 מועילה לְטוּמְאָה, שאם ראה באונס אינו טמא, וּמִבְּשָׂרָא - ומכך
 66 שהבדיקה בסיפא מועילה לְטוּמְאָה, יש ללמוד שהבדיקה בראייה
 67 ראשונה המזכרת בְּרִישָׁא, נְמִי מועילה לְטוּמְאָה, ומכאן שראייה
 68 ראשונה של זב אינה מטמאת באונס, ושלא כרב הונא.
 69 דוחה הגמרא: מִיָּדֵי אִירֵאֵי - וכי הוכחה היא מהסיפא לרישא, הרי
 70 אפשר לומר הֵא בְּרִיאִיתָא וְהֵא בְּרִיאִיתָא - בכל מקום הכוונה אחרת,
 71 ברישא לענין קרבן, ובסיפא לענין טומאה.
 72 הגמרא מביאה הוכחה נוספת שברישא בודקים מפני הטומאה: תָּא
 73 שְׁמַע הוכחה מהמשך המשנה (שם), רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, אַף בְּשִׁלְשֵׁי
 74 - בראייה השלישית בּוֹדְקִין אוֹתוֹ אם ראה באונס, מִפְּנֵי שאם ראה
 75 אותה באונס אינו מביא הַקְּרָבָן, מִפְּלֵל - ומוכח מכך, דִּתְנָא קָמָא
 76 שמצריך בדיקה בראייה ראשונה ולא בשלישית, מִפְּנֵי הַטּוּמְאָה
 77 קְאָמַר - כוונתו שצריך לבדוק בראשונה מפני הטומאה, שאם ראה
 78 באונס אינו טמא (ולא מפני הקרבן), שהרי לשיטתו מביאים קרבן גם
 79 באונס), וחזרת הקושיא על רב הונא שאמר שראייה ראשונה
 80 מטמאת באונס.
 81 דוחה הגמרא: לֹא - אין ללמוד מכך שלתנא קמא הבדיקה היא מפני
 82 הטומאה, אלא דְּבֹלְיָ עֲלָמָא - הכל מודים שהבדיקה היא לְקַרְבָּן,
 83 שאם ראה ראייה ראשונה באונס, אינה מצטרפת לשלישית לחייבו
 84 קרבן, וְהֵכָא בְּאַתִּים קָא מִפְּלִגִי - וכאן התנאים נחלקו דווקא
 85 בראייה השלישית, האם כשנראתה באונס חייב להביא קרבן, והדבר
 86 תלוי בנידון אם דורשים תיבות 'את' שבתורה, דְּרַבְּנֵי לֹא דְרִישֵׁי אֲתִים
 87 - שחכמים אינם דורשים תיבות 'את' שבתורה, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר דְרִישֵׁי
 88 אֲתִים.
 89 מבארת הגמרא: רַבְּנֵי לֹא דְרִישֵׁי אֲתִים, ולכן את הפסוק (שם טו לג)
 90 'וְהִזְבֵּיתָ אֶת זֹבֹב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה' הם דורשים כך, 'תְּזַבֵּי תְדָא - זו ראייה
 91 ראשונה, 'זֹבֹב' תְּרִיתֵי - זו ראייה שניה וּכְאִמּוֹר תִּיבַת 'את' אינם
 92 דורשים, 'לְזָכָר' - עד כאן יש לו דין זכר שאינו מטמא באונס, אבל
 93 מכאן ואילך, דהיינו בְּשִׁלְשֵׁי, אֲקָשִׁיה רַחֲמָנָא - התורה מקישה
 94 אותו לְנִקְבָה, כלומר, תיבת 'ולנקבה' מלמדת שיש לו דין נקבה
 95 שמתמאת באונס, ולכן גם אם ראה שלישיית באונס מביא קרבן. וְרַבִּי
 96 אֱלִיעֶזֶר דְרִישֵׁי אֲתִים, ולכן דורש את הפסוק כך, 'תְּזַבֵּי תְדָא רֵאִייה,
 97 'את' תְּרִיתֵי רֵאִיות, 'זֹבֹב' תְּלַת רֵאִיות, 'לְזָכָר' - עד כאן יש לו דין זכר
 98 שאינו מטמא באונס, ואם ראה שלישיית באונס אינו מביא קרבן, ורק
 99 בְּרִבְעִי - מראייה רביעית ואילך נאמר וּלְנִקְבָה, ובכך אֲקָשִׁיה
 100 רַחֲמָנָא לְנִקְבָה שמתמאת באונס. ונפקא מינה, שאם הפסיק לראות
 101 והתחיל לספור שבעה נקיים, וראה ראייה רביעית באונס, סותר את
 102 מניינו.
 103 הגמרא מקשה קושיא נוספת על דברי רב הונא, שראייה ראשונה של
 104 זב מטמאת באונס: תָּא שְׁמַע קושיא ממה ששינוי בברייתא, רַבִּי
 105 יִצְחָק אָמַר, יש להבין מדוע דין זב נכתב בפני עצמו, וְהֵלֵא זָב בְּכֹלֵל
 106 בְּעַל קָרְיֵי תִּיה, ששיניהם הוקשה זה לזה, וְאִם כן לְמָה יִצָּא זב ונכתב
 107 בפני עצמו בפרשת זבים. משיב רבי יצחק, התורה כתבה זב בפני
 108 עצמו כדי לְהַקְלֵי עָלָיו וּלְהַחְמִיר עָלָיו יותר מבעל קרי. כלומר, לְהַקְלֵי
 109 עָלָיו בכך שֵׁאִין מִטְּמֵא בְּאִוִּנְס כְּמוּ בַעַל קָרִי, וּלְהַחְמִיר עָלָיו בכך

שהרי אפילו לְאַחֵרִים הוּזַב גִּזְרֵם טוּמְאָה, שגורם לאדם הזב שיטמא
 2 במשא, ואם כן לְעַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁבֶן שהזב יגרום טומאה, שהזב
 3 עצמו יטמא במשא. ממשך רבא: אֶלָּא פְּשִׁטָא - פשוט הדבר
 4 שהלימוד נצרך בְּזָב מְצוּרַע, שבאופן זה אין ללמוד הדין מקל וחומר,
 5 שהרי הזב לא גרם למצורע טומאה, שכבר היה מטמא במשא מחמת
 6 נגעו, וּמִדְּרֵאִצְטְרִיךְ קָרָא לְרִבּוּי - ומכך שצריך פסוק לרבות
 7 שהזיבה מטמאת במשא בְּרֵאִייה שְׁנִייה, שְׁמַע מִינָה - מוכח שִׁמְקוּם
 8 זִיבָה לֹא מַעֲיֵן הוּא, שאם היה נחשב מעין אפילו הראייה הראשונה
 9 היתה מטמאת במשא, וכל שכן השנייה.
 10 הגמרא דוחה את ההוכחה: אָמַר לִיה רַב הוֹדָה מְדַבְּקֵתָא לְרַבָּא,
 11 מִמָּאֵי - מנין לך שמדובר בזב שהוא מצורע, דִּילְמָא לְעוֹלָם אִימָא
 12 לְךָ - אולי באמת אומר לך, שמדובר בְּזָב גְּרִיזָא שאינו מצורע,
 13 וְדִקְאָמַרְתָּ - ומה שאמרת שאם כן אין צורך בריבוי, שהרי אם
 14 לְאַחֵרִים גִּזְרֵם הוּזַב טוּמְאָה, לְעַצְמוֹ לֹא כָּל שֶׁבֶן, יש לדחות שְׁעִיד
 15 הַמְשַׁתְּלָחַת יֹזְבִיחַ, שְׁגוּרָם טוּמְאָה לְאַחֵרִים - למשלחו, והוא -
 16 השעיר עֲצוּם מְהוּר, שהרי אין בהמה מקבלת טומאה בחייה (חולין
 17 לה).
 18 אביי פרשט את הספק באופן אחר: אָמַר אֲבִי, מֵאֵי תִבְעֵי לִיה - מה
 19 הסתפק רב יוסף, וְהֵא הוּא עצמו דְאָמַר (לעיל לד), שהמקור לרבות
 20 קטן לזיבה הוא מהנאמר (ויקרא טו לב) 'זֹאת תֹּזְרֵת הַזָּב', שמתיבת
 21 'זֹבֹב' משמע שמדובר בִּין בְּגוֹל וּבִין בְּקִמָּן, וְכִיּוֹן דִּנְפַקָא לִיה
 22 מִחֶמֶת - וכיון שהוא למד דין זה מהפסוק הנזכר, ואינו צריך לרבות
 23 קטן מתיבת 'לזכר' (שם טו לג) המיותרת וכפי שהיו שדרשו לעיל
 24 (לד:), אִייתֵר לִיה 'לְזָכָר' - נמצא שלדבריו תיבת 'לזכר' נשארה
 25 מיותרת, ויש לְרַבּוֹת מִמֶּנָּה מְצוּרַע לְמַעֲיֵנוֹתָיו, שמתמאים כמעיונות
 26 הזב, ותיבת 'נְקֵבָה' נכתבה לְרַבּוֹת מְצוּרַע לְמַעֲיֵנוֹתָיה, וְאֲקָשִׁיה
 27 רַחֲמָנָא - ונמצא שהתורה הקישה בפסוק זה מְצוּרַע לְזָב גְּמוּר -
 28 שראה שתי ראיות (שבפסוק זה הוזכרה זיבה פעמיים, שנאמר (שם)
 29 'זהוב את זובו', ונאמר בו 'לזכר' לרבות מצורע), ויש ללמוד מהיקש
 30 זה, מֵה זָב גְּמוּר זֹבֹב מִטְּמֵא בְּמִשְׁא, אַף מְצוּרַע זֹבֹב מִטְּמֵא בְּמִשְׁא,
 31 ולכן אפילו רֵאִייה ראשונה שֶׁל מְצוּרַע מִטְּמֵא בְּמִשְׁא].
 32 להבנת דברי הגמרא יש להקדים: א. 'זב' הוא אדם שיצאה ממנו
 33 'זיבה', והיא מין ליחה היוצאת מפי האמה, ואמר הכתוב (ויקרא טו
 34 ב-טו) שהזב טמא ומטמא עד שיטהר. ב. זב שראה ראייה אחת דינו
 35 כבעל קרי, ראה שתי ראיות הרי הוא זב גמור, אבל אינו מביא קרבן,
 36 ואם ראה שלש ראיות צריך להביא קרבן. ג. הרואה קרי באונס טמא,
 37 אבל הרואה ראייה שניה של זיבה באונס אינו טמא.
 38 הגמרא מבארת האם ראייה ראשונה של זב מטמאת באונס: אָמַר רַב
 39 הוֹנָא, רֵאִייה ראשונה שֶׁל זָב מִטְּמֵאָה גם אם ראה אותה בְּאִוִּנְס,
 40 ונוהגים בראייה זו אותם דיני טומאה קלים שנאמרו בה, והם: א.
 41 האדם שיצאה ממנו טמא עד הערב כבעל קרי. ב. הטיפה מטמאת
 42 במגע. ג. אם ראה ראייה נוספת נטמא כזב גמור. וטעם הדבר, משום
 43 שראייה ראשונה של זב הוקשה לשמא כזב גמור, שְׁנֵאמַר (שם טו לב)
 44 'זֹאת תֹּזְרֵת הַזָּב וְאֲשֶׁר תִּצָּא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע', ויש ללמוד מכך,
 45 מֵה שִׁכְבַת זָרַע מִטְּמֵא גם אם נראה בְּאִוִּנְס, אַף רֵאִייה ראשונה
 46 שֶׁל זָב מִטְּמֵאָה בְּאִוִּנְס.
 47 הגמרא מקשה על דברי רב הונא: תָּא שְׁמַע ממה ששינוי במשנה
 48 (זבים פ"ב מ"ב), אדם שרָאָה רֵאִייה ראשונה של זיבה, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ
 49 בשבעה דרכים אם ראה באונס, מֵאֵי לֹא - וכי אין כוונת המשנה
 50 שבודקים אותו לְעֵינֵי טוּמְאָה, שאם ראה באונס הוא טהור לגמרי,
 51 ושלא כרב הונא.
 52 דוחה הגמרא: לֹא מדובר לענין טומאה, אלא רק לְעֵינֵי קְרָבָן, שאם
 53 ראה ראייה ראשונה באונס, וראה אחר כך עוד שתי ראיות, הראייה
 54 הראשונה אינה מצטרפת לחייבו קרבן.
 55 הגמרא מבקשת להוכיח שמדובר לענין טומאה: תָּא שְׁמַע, ששינוי

59 טומאת הלידה ספרה שבעה נקיים, וטבלה ושוב ראתה, היא מְהוּרָה
 60 ודמה טהור, שהרי היא בימים שדמה הוא דם טהור, ואילו באופן
 61 שלא מְבַלָּה מזיבתה וְרָאָתָה דם בימי הטהור, היא מְטַמְּאָה ודמה
 62 טמא, והוא הדין לילודת שלא טבלה וראתה, שדמה טמא.
 63 אָמְרוּ לָהֶם בית שמאי, באמת אנו סוברים שבשם שסתם יולדת שלא
 64 טבלה וראתה (בימי הטהור) דמה טהור, הוא הדין ביולדת בזוב שלא
 65 טבלה (לאחר שעברו ימי טומאת לידתה וספרה שבעה נקיים), שדמה
 66 טהור, וְהִיא הַתְּשׁוּבָה על טענתכם.
 67 מטהדה הגמרא: לְמִימָרָא - האם בא הדבר לומר דְּפִלְגִי - שביט
 68 שמאי ובית הלל נחלקו גם ביולדת בזוב, וְהִתְנַן בהמשך המשנה
 69 (שם), וּמִוּדִים בית שמאי לבית הלל, בְּיִלּוּדָת בְּזוּב שלא טבלה,
 70 שְׁהִיא מְטַמְּאָה - שדמה מטמא לָח וְיָבֵשׁ.
 71 מיישבת הגמרא: לֹא קָשְׁיָא, כָּאֵן - הברייתא שאומרת שנחלקו
 72 ביולדת בזוב, עוסקת באופן שְׁסַפְּרָה שבעה נקיים ולא טבלה,
 73 שבאופן זה סוברים בית שמאי שדמה הוא דם טהור, וְכָאֵן - המשנה
 74 שאומרת שביט שמאי מודים ביולדת בזוב שלא טבלה שדמה מטמא
 75 לַח ויבש, עוסקת באופן שְׁלֹא סַפְּרָה שבעה נקיים, שבאופן זה דמה
 76 הוא דם זיבה, ומטמא לַח ויבש (ובמבואר לקמן (נד:)).
 77 הגמרא מביאה ברייתא שמבואר בה כתיורין זה: וְהִתְנַיָא - וכן שנינו
 78 בברייתא, וְיִלְדַת בְּזוּב שְׁסַפְּרָה שבעה נקיים לֹא מְבַלָּה, וְרָאָתָה
 79 בימים שדמה הוא דם טהור, באופן זה הִלְכוּ בֵּית שְׁמַאי לְשִׁיטְתָן
 80 וטיהרו את דמה, כמו שטיהרו את דמה של סתם יולדת שלא טבלה,
 81 משום שהם סוברים שהתורה תלתה את הטהרה בימים מסוימים,
 82 וכעת היא בימים אלו, וּבֵית הַלֵּל הלכו באופן זה לְשִׁיטְתָן שדמה
 83 טמא מן התורה, משום שהם סוברים שהתורה תלתה את הטהרה
 84 בימים וטבילה, וכל זמן שלא טבלה דמה הוא אב הטומאה כמו הדם
 85 שלאחר הלידה, ומטמא לַח ויבש, ונמצא שמבואר בברייתא זו
 86 כתיורין האמור, שביט שמאי ובית הלל נחלקו דווקא באופן שספרה
 87 ולא טבלה ושוב ראתה, אבל אם לא ספרה מודים בית שמאי לבית
 88 הֵלַל שדמה טמא.
 89 הגמרא מביאה מחלוקת בגדר ימי הטומאה וימי הטהרה שלאחר
 90 לידה, ומתוך כך מתבארים דברי המשנה: אִיבָא אִיבָא - נאמר בבית
 91 המדרש, רַב אָמַר, מַעֲזֵן אֶחָד הוּא - יש מקום אחד בגוף האשה
 92 שממנו יוצא הדם, בין בימי הטהור ובין בימי הטומאה, אלא שְׁהַתּוֹרָה
 93 מְטַמְּאָתוּ בשבעה ימים שלאחר לידת זכר, ובשבויעים שלאחר לידת
 94 נקבה, וְהַתּוֹרָה הִתְּרַתּוּ לאחר מכן בימי הטהרה, וְלִי אָמַר, הדם
 95 הטמא והדם הטהור שְׁנֵי מַעֲזֵנוֹת הֵם, ולאחר הלידה נפתח המעין
 96 הטמא למשך הזמן הטמא, ולאחר מכן בזמן ימי הטהור נִקְרָא המעין
 97 הַטָּמֵא וּנְפָתַח המעין הַטָּהוֹר, ולכן דמה באותם ימים טהור, ולאחר
 98 שנגמרים ימי הטהרה שוב נִקְרָא הַטָּהוֹר וּנְפָתַח הַטָּמֵא, ולכן הדם
 99 שהיא רואה באותם ימים טמא.
 100 מבררת הגמרא: מֵאִי בְּיַיְהִיּוּ - מהו ההבדל להלכה בין שיטת רב
 101 לשיטת לוי. משיבה הגמרא: אִיבָא בְּיַיְהִיּוּ - ההבדלים בין השיטות
 102 הם: א. בְּשׁוֹפְעַת - אשה שרואה ללא הפסקה מִתּוֹךְ שִׁבְעָה ימים
 103 ללידת זכר (שהם ימי טומאה), עד לְאַחַר שִׁבְעָה ימים (שהם ימי
 104 טהרה). ב. וְכֵן בשופעת מִתּוֹךְ אַרְבָּעָה עָשָׂר יום ללידת נקבה (שהם
 105 ימי טומאה), עד לְאַחַר אַרְבָּעָה עָשָׂר יום (שהם ימי טהרה). ג. וּמִתּוֹךְ
 106 אַרְבָּעִים יום ללידת זכר (שהם ימי טהרה), עד לְאַחַר אַרְבָּעִים יום
 107 (שדמה טמא בימים אלו). ד. וּמִתּוֹךְ שְׁמֹנִים יום ללידת נקבה (שהם
 108 ימי טהרה), עד לְאַחַר שְׁמֹנִים יום (שדמה טמא בהם).
 109 הגמרא מבארת מה הדין באופנים אלו לרב וללוי: לְרַב הסובר שמעין
 110 אחד הוא שטהרתו תלויה בימים, נמצא שבכל האופנים הללו, אף
 111 על פי שלא הפסיקה לראות ולא השתנה המעין, כשהשתנה היום
 112 השתנה דינה, ולכן רִיבָא לְקוּלָא - בשני האופנים הראשונים
 113 ששפעה מימי טומאה לימי טהרה, נמצינו מקילים שדמה טהור (אף
 114 על פי שלא השתנה המעין), שהרי באותה שעה התורה טיהרה מעין
 115 זה, וְסִיפָא לְהוּמָרָא - ובשני המקרים האחרונים ששפעה מימי טהרה
 116 לימי טומאה, נמצינו מחמירים שדמה משם ואילך טמא, שהרי

1 שְׁהוּא עוֹשֶׂה מְשַׁבֵּב וּמוֹשֵׁב - שמשכבו ומושבו הם אב הטומאה, מה
 2 שאין כן בבעל קרי.
 3 מבררת הגמרא: אִימַת - באיזו ראייה דיברה הברייתא, אִילּוּמָא -
 4 אם נאמר שמדובר בְּרֵאִיָּה שְׁנִיָּה, הִיכָא הוּא - היכן מצינו שוב
 5 שראה שתי ראיות הוא בְּכָלֵל בְּעַל קְרִי, אִלָּא פְּשִׁיטָא - פשוט
 6 שמדובר בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה של זב, שהרואה אותה הוקש לבעל קרי
 7 (כפי שהגמרא לעיל (ע"א) דורשת מהפסוק (ויקרא טו לב) זֹאת תוֹרַת
 8 הַזָּב וְאִשֶׁר תִּצָּא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַּת זָרַע, וְקָתְנָי - וכתוב בברייתא שזב זה
 9 שראה ראייה אחת יצא מכלל בעל קרי לְהַקְלֵל עָלָיו ולומר, שְׁאִינּוּ
 10 מְטַמְּא בְּאִינָם כּבֵּעַל קְרִי, וקשה על רב הונא שאמר שראייה
 11 ראשונה של זב מטמאת באונס.
 12 הגמרא מתרצת את הקושיא, תוך כדי קושיא על המקשן: וְתַסְבְּרָא
 13 - אמור בעצמך, וכי ניתן לומר שהברייתא עוסקת בראייה ראשונה,
 14 הרי הברייתא מוסיפה שזב נכתב בפני עצמו כדי לְהַחֲמִיר עָלָיו,
 15 ולומר שְׁהוּא עוֹשֶׂה מְשַׁבֵּב וּמוֹשֵׁב אב הטומאה, ואם מדובר בְּרֵאִיָּה
 16 רֵאשׁוֹנָה, האם כֵּר מְשַׁבֵּב וּמוֹשֵׁב הוּא - וכי משכבו ומושבו טמאים.
 17 אִלָּא בהכרח הֵכִי קָאֵמַר - כך כוונת הברייתא, רַבִּי יִצְחָק אָמַר,
 18 וְהֵלַל זָב בְּכָלֵל בְּעַל קְרִי הִיָּה בְּרֵאִיָּה רֵאשׁוֹנָה, שבה הוקש לבעל
 19 קרי, וְלָמָּה יִצָּא מִכֻּלָּל בְּעַל קְרִי בְּרֵאִיָּה שְׁנִיָּה, כדי לְהַקְלֵל עָלָיו
 20 ולְהַחֲמִיר עָלָיו, לְהַקְלֵל עָלָיו, שְׁאִינּוּ מְטַמְּא בְּאִינָם בְּרֵאִיָּה שְׁנִיָּה,
 21 וְלְהַחֲמִיר עָלָיו, שְׁהוּא עוֹשֶׂה מְשַׁבֵּב וּמוֹשֵׁב, ואם כן אין הברייתא
 22 עוסקת בראייה ראשונה, ולא קשה על רב הונא שאמר שראייה
 23 ראשונה של זב מטמאת באונס.
 24 הגמרא מבארת את סימני הזיבה, ומה ההבדלים בינה לשכבת זרע:
 25 אָמַר רַב הוּנָא, זָוֵב דּוּמָה לְמִי בְּצֶקֶן שְׁלֵל שְׁעוּרִים, וההבדלים בינו
 26 לשכבת זרע הם, א. זָוֵב בָּא מְבַשֵּׁר הַמַּת - בלי קושי האבר, ואילו
 27 שִׁכְבַּת זָרַע בָּא מְבַשֵּׁר הַחֵי - בקושי האבר. ב. זָוֵב דִּיקָה - נחזי
 28 ומתפרד, וְדוּמָה לְלוֹבֵן של בִּיצָה הַמְּזוּרָת - שבאה מחמימות הארץ
 29 ולא מתרנגול זכר, ואין אפרוח יוצא ממנה בדגירת התרנגולת, ואילו
 30 שִׁכְבַּת זָרַע קְשׁוּרָה - סמיכה ונדבקת, וְדוּמָה לְלוֹבֵן בִּיצָה שְׁאִינָה
 31 מְזוּרָת.
 32 להבנת דברי הגמרא בהמשך יש להקדים: א. יולדת זכר טמאה
 33 שבעה ימים כנדה, ואחר כך במשך שלשים ושלושה ימים דמיה
 34 טהורים, ויולדת נקבה טמאה שבועיים, ושישים ושישה ימים דמיה
 35 טהורים (ויקרא יב ב-ה).
 36 ב. דמה של יולדת בימי טומאתה מטמא לַח ויבש, אבל מעינותיה,
 37 כגון רוקה ומי רגליה, מטמאים רק כשהם לחים (כדין הנדה המבואר
 38 במשנה (לקמן (נד:)).
 39 ג. מבואר במשנה (לעיל לד.) שיולדת שעברו ימי טומאתה ולא
 40 טבלה נשארה טמאה, ורוקה ומי רגליה מטמאים כמו בימי טומאתה,
 41 ונחלקו בית שמאי ובית הלל בדיון דמה, שלבית הלל מטמא לַח ויבש
 42 כטמא בימי טומאתה, לבית שמאי מן התורה דמה טהור, ומדרבנן
 43 מטמא רק כשהוא לַח, וכמו רוקה ומי רגליה, וטעם מחלוקתם יתבאר
 44 להלן בגמרא.
 45 שנינו במשנה (שם): דִּם הַיּוֹלְדָת שְׁלֹא מְבַלָּה וכו', בית שמאי
 46 אומרים, כרוקה וכמימי רגליה (שמטמאים רק לחים), ובית הלל
 47 אומרים מטמא לַח ויבש.
 48 הגמרא מביאה דין ודברים בין בית שמאי לבית הלל: תִּנְיָא בברייתא,
 49 אָמְרוּ לְתַנן בֵּית הַלֵּל לְבֵית שְׁמַאי, וכי אִי אַתֶּם מוּדִים בְּנִדְהָ שְׁלֹא
 50 מְבַלָּה וְרָאָתָה דִּם, שְׁהִיא מְטַמְּאָה, ודמה מטמא גם כשהוא יבש, ואם
 51 כי יש לנו לטמא גם דם יולדת שלא טבלה. אָמְרוּ לָהֶם בֵּית שְׁמַאי,
 52 לָא - אין להוכיח מנדה ליולדת, שכן אִם אָמַרְתֶּם בְּנִדְהָ שְׁלֹא טבלה
 53 וראתה שדמה טמא, זהו משום שְׁאִפִּילוּ אִם מְבַלָּה וְרָאָתָה היא
 54 מְטַמְּאָה ודמה טמא, הַאֲמַרוּ בְּיִלּוּדָת - ואיך תלמדו מכך ליולדת,
 55 שֵׁאִם מְבַלָּה וְרָאָתָה דִּינָה שְׁהִיא מְהוּרָה ודמה טהור, ואם כן גם אם
 56 לא טבלה אפשר שדמה טהור.
 57 ממשיכה הברייתא: אָמְרוּ לָהֶם בֵּית הַלֵּל, יוֹלְדַת בְּזוּב תּוֹכִיחַ
 58 כדריבנו, שֵׁאִם מְבַלָּה וְרָאָתָה לְאַחַר יְמֵי סְפִירָה - שאם לאחר ימי

1 באָרץ יִשְׂרָאֵל, וְהִזְרַעְם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל — לֹקֵה מְלָקוֹת
2 דְּאוֹרֵיתָא. וּבִתְנָאי שְׂיִזְרַע חֲטָה וְשִׁעוֹרָה וְחִרְצָן (= גידולי
3 הכרם) בְּמַפְלַת יָד (בבת אחת). וּמִדְרַבְּנָן אָסוּר לְזַרְעַם גַּם
4 בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, וְהִזְרַע בְּחוּצָה לְאֶרֶץ חֲטָה וְשִׁעוֹרָה וְחִרְצָן

5 (= גידולי הכרם) בְּמַפְלַת יָד — לֹקֵה מְדַרְבְּנָן. אָכַל הַרְפַּכְת
6 אֵילָן לֹקֵין עָלֶיהָ בְּכָל-מְקוֹם, וְהִזְרַעְתָּהּ עַל כָּף בְּנִלְתָּת
7 בְּכָלֵל אֲמָרוּ: "שְׂדֵךְ לֹא-תִזְרַע כְּלָאִים". וּכְכַר נִתְבְּאָרוּ גַם
8 דִּינֵי מִצְוָה זוּ בְּמַסְכַּת כְּלָאִים.

המשך ביאור למס' נדה ליום שני עמ' ב

1 באותה עעה התורה טימאה את המעין. ואילו לְלוֹי הסובר ששני
2 מעינות הם, נמצא שבאופנים אלו ששפעה ולא השתנה המעין, לא
3 השתנה דינה, ולכן בשני המקרים שבִּרְיִשָּׁא הדין יהיה לְהוֹמָרָא
4 שדמה טמא, שהרי לא נסתם המעין הטמא, וְכִיפָּא – ובשני האופנים
5 האחרונים ששפעה מימי הטהרה לימי הטומאה, הדין יהיה לְקוּלָּא
6 שדמה טהור, שהרי לא נסתם המעין הטהור.

7 הגמרא מבקשת להוכיח מהמשנה כדברי רבי: מִיִּתְיָב – הקשו בני
8 הישיבה על דברי לוי, שנינו במשנתנו (לעיל לד.), דַּם הַיּוֹלְדֵת
9 שהגיעו ימי הטהרה שלה אלא שְׁלֵא מְבִלָּה עֲדִיין, בֵּית שְׁמַאי
10 אוֹמְרִים, דם זה טהור מן התורה (ומהטעם שיתבאר להלן), והכמים
11 גזרו עליו שיטמא רק כשהוא לח, כְּרוּקָה וְכַמִּימֵי רְגֵלֶיהָ, וּבֵית הַלֵּל
12 אוֹמְרִים, דם זה טמא מן התורה, ולכן מְטַמָּא לָח וְיִבֵּשׁ.

13 מבארת הגמרא את ההוכחה: קָא סְלָקָא דְעֵתִין דְפְסָקָה – בפשטות
14 עלה בדעתנו לומר, שמדובר באופן שלאחר ימי טומאתה פסק דמה
15 (יום או יומיים), וחזרה וראתה, ואם כן, בְּשִׁלְמָא לָרַב – המשנה
16 מובנת לפי דברי רב דְאָמַר מְעֵין אָחֵד הוּא, שְׁמִשׁוּם הָכִי סוֹבְרִים בֵּית
17 הַלֵּל שֶׁהֵם מְטַמָּא לָח וְיִבֵּשׁ, שהרי הדם בא ממעין טמא, ולדעתם
18 התורה לא טיהרה אותו אלא כשהגיעו ימי הטהרה וגם טבלה, אֱלָא
19 לְלוֹי דְאָמַר שְׁנֵי מְעֵינֹת הֵן, אֲמַאי – מדוע לבית הַלֵּל הדם מְטַמָּא
20 לָח וְיִבֵּשׁ, הרי כאשר פסקה מלראות נסתם המעין הטמא, וכעת הדם
21 מגיע מהמעין הטהור.

22 משיבה הגמרא: אָמַר לָךְ לָוִי – לוי יענה לך, הָכָא בְּמַאי עָקְסִין –
23 כאן במשנתנו, במה מדובר, בְּשׁוֹפְעַת דָּם לֵאלּא הפסקה מימי הטומאה
24 עד ימי הטהרה, שבאופן זה לא נסתם המעין הטמא, ולכן בית הַלֵּל
25 מטמאים אותו.

26 שואלת הגמרא: אִי – אם מדובר בְּשׁוֹפְעַת, מַאי מְטַמָּא דְבֵית שְׁמַאי
27 הסוברים שמן התורה דמה טהור, הרי לא נסתם המעין הטמא.
28 משיבה הגמרא: קְסָבְרִי – סוברים בֵּית שְׁמַאי מְעֵין אָחֵד הוּא,
29 והתורה טיהרה אותו בימי הטהרה, ולכן מטהרים בית שמאי את הדם
30 אף על פי שלא השתנה המעין, ודברי לוי ששני מעינות הם, נאמרו
31 לדעת בית הַלֵּל (שהלכה כמותם).

32 שואלת הגמרא: בְּשִׁלְמָא לְלוֹי שאמר שלבית הַלֵּל שני מעינות הם,
33 מובן דְהֵינּוּ דְאִיבָא בֵּין בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל – שבכך נחלקו בית
34 שמאי ובית הַלֵּל, שבית שמאי סוברים שמעין אחד הוא, והתורה
35 טיהרה בימי הטהרה, ובית הַלֵּל סוברים ששני מעינות הם, וכיון
36 שלא פסקה מלראות לא נסתם המעין הטמא, אֱלָא לָרַב שאמר
37 שמעין אחד הוא, אם נרצה ליישב דבריו עם דברי בית הַלֵּל שהלכה
38 כמותם, יש להבין מַאי בִּינְיֵיהוּ – במה נחלקו בית שמאי ובית הַלֵּל,
39 ובפרט יש להבין מה טעמם של בית הַלֵּל שמטמאים, הרי חלף זמן
40 הטימאה והגיע זמן הטהרה.

41 משיבה הגמרא: לדעת רב אִיבָא בִּינְיֵיהוּ יוֹמֵי וּמְבִילָה – הם נחלקו
42 האם הטהרה תלויה רק בימים, או גם בטבילה, דְבֵית שְׁמַאי סְבָרִי
43 בְּיוֹמֵי תְלָה רְחֻמָּא – התורה תלתה את הטהרה רק בימים, ובהגיע
44 ימי הטהרה דמיה טהורים גם אם לא טבלה, וּבֵית הַלֵּל סְבָרִי
45 שהטהרה תלויה בְּיוֹמֵי וּמְבִילָה, וכל זמן שלא טבלה דמיה טמאים

46 כמו בימי טומאת לידתה (אפילו אם הפסיקה לראות).
47 הגמרא מביאה הוכחה נוספת לדברי רבי: תָּא שְׁמַע מהסיפא של
48 המשנה, וּמוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל בְּיוֹלְדֵת בְּזוּב, שְׁהִיא מְטַמָּאָה
49 – שדמה מטמא לָח וְיִבֵּשׁ. סְלָקָא דְעֵתִין הָכָא נָמִי – וגם כאן עלה
50 בדעתנו לומר, שמדובר באופן דְפְסָקָה מלראות לאחר ימי טומאתה,
51 וחזרה וראתה, ואם כן, בְּשִׁלְמָא לָרַב דְאָמַר שֶׁגַם לבית הַלֵּל מְעֵין
52 אָחֵד הוּא, מובן שְׁמִשׁוּם הָכִי הדם מְטַמָּא לָח וְיִבֵּשׁ, שהרי הגיע
53 ממעין טמא, והתורה לא טיהרה אותו עד שתשב שבעה נקיים כדן
54 זבה, אֱלָא לְלוֹי דְאָמַר שלבית הַלֵּל שְׁנֵי מְעֵינֹת הֵן, אֲמַאי מְטַמָּא
55 לָח וְיִבֵּשׁ, הרי כיון שפסקה מלראות בהכרח שנסתם המעין הטמא
56 ונפתח הטהור, ודם זה בא ממקום טהור, ואף על פי שלא נטהרה
57 מזובה, אין להחמיר בדמה יותר ממעינותיה שמטמאים רק לחים,
58 ומדוע המשנה אומרת שמטמא לָח ויבש.

59 משיבה הגמרא: אָמַר לָךְ לוי, הָכָא נָמִי מדובר בְּשׁוֹפְעַת דָּם מימי
60 הטימאה לימי הטהרה, וכיון שלא נסתם המעין הטמא, דמה מטמא
61 לָח ויבש.

62 שואלת הגמרא: אִי מדובר בְּשׁוֹפְעַת לְמַאי אִיצְטְרִיךְ – מדוע
63 הוצרכה המשנה לחדש שדמה מטמא לָח ויבש, הרי פשוט שבאופן
64 זה הדם נשאר טמא.

65 משיבה הגמרא: לְבֵית שְׁמַאי אִיצְטְרִיךְ לחדש זאת, והחידוש הוא
66 שאף על גב דְקָאמְרִי בֵּית שְׁמַאי מְעֵין אָחֵד הוּא, וּבְיוֹמֵי תְלָה
67 רְחֻמָּא ולא בטבילה, ולכן יולדת ששופעת מימי טומאה לימי טהרה
68 דמה טהור אף שלא טבלה, הֵנִי מִילֵי בְּיוֹלְדֵת גְּרִידָתָא – כל זה בסתם
69 יולדת, ומשום שְׁלִימוֹ לָהּ יוֹמֵי – שעברו ימי טומאתה ונכנסו ימי
70 טהרתה, אָכַל בְּיוֹלְדֵת בְּזוּב דְבַעֵי סְפִירָה – שצריכה לספור שבעה
71 נקיים, לָא נאמר דין זה, משום שכל זמן שלא ספרה דמה הוא דם
72 זיבה, שהרי כל הדם מגיע מאותו מעין, והתורה לא טיהרה אותו עד
73 שתספור שבעה נקיים.

74 הגמרא מביאה הוכחה נוספת לדברי רבי: תָּא שְׁמַע ממה ששינו
75 בברייתא, נאמר בתורה (ויקרא יב ב) 'אִשָּׁה כִּי תִזְרַע וְיִלְדָה זָכָר וְגו'
76 כִּימֵי נִדָּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא, והתיבות 'דְּוֹתָהּ תִּטְמָא' לכאורה מיותרות
77 (שהיה לתורה לכתוב רק 'כימי נדה'), ודורשת הברייתא שתיבות אלו
78 נכתבו לְרַבּוֹת אֵת בְּזַעֲלָה, שהבועל יולדת טמא כבועל נדה. עוד
79 דורשת הברייתא: 'דְּוֹתָהּ תִּטְמָא' לְרַבּוֹת הַלֵּלוֹת, שגם בהם היא
80 טמאה (שהיה מקום לומר שמתוך שנאמר (שם) 'שבעת ימים', אינה
81 טמאה בלילות, אלא טובלת בערב ומשמשת, והתחדש שמה שנאמר
82 'ימים' הכוונה לימים שלמים, כולל הלילות). עוד דורשת הברייתא:
83 'דְּוֹתָהּ תִּטְמָא', לְרַבּוֹת אֵת הַיּוֹלְדֵת בְּזוּב שְׁצָרִיכָה שְׁתִּשְׁבֵּן שְׁבַע
84 יָמִים נְקִיִּים, ורק לאחר מכן תטהר.

85 מבארת הגמרא את ההוכחה: בְּשִׁלְמָא לָרַב דְאָמַר מְעֵין אָחֵד הוּא
86 מובנת הברייתא, שְׁמִשׁוּם הָכִי היולדת בְּזוּב בְּעֵיא – צריכה לספור
87 שְׁבַע יָמִים נְקִיִּים, שהרי הדמים הגיעו ממעין טמא, והתורה לא
88 טיהרה דם זה עד שתספור שבעה נקיים וכפי שדרשה הברייתא
89 מהתיבות (שם) 'דוּתָהּ תִּטְמָא',